

I Murad Hüdavendigâr Yıldırım Beyazıt

– Mustafa ESER · 15 Ağustos 2025

Gazi Murad Hüdavendigâr Dönemi Vakıfları

Murad Hüdavendigâr veya Gazi Hünkar (1326-1389) olarak anılan Sultan I. Murad, Osmanlı Devleti'nin üçüncü sultanıdır Babası Orhan Gazi, annesi Nilüfer Hatun'dur. Babası Orhan Gazi döneminde 95 bin km olan devlet toprakları onun döneminde yaklaşık 500 bin km kadar genişlemiştir. Kendisine "hükümdar"; "bey" anlamına gelen "hüdavendigâr" unvanı verilmişti. Edirne'yi alarak Balkanlara geçmiş ve Balkanlar'da fetihler yapmaya başlayarak Osmanlı Devleti'nin sınırlarını genişletmişti. 40'ın üzerinde savaşı yönettiği ve hiç yenilmediği çeşitli kaynaklarda söylenmektedir I. Kosova Savaşı'ndan sonra savaş alanını gezerken bir Sırp askeri tarafından zehirli hançerle şehid edildi. 1362-1389 yılları arasında Osmanlı Devleti'ni yönetti.

Kete/Ürnlü Kazası

Selatin/Sultan Vakıfları

1455 tarihli tahrir defterinde; Evkaf-ı Kapluca adıyla anılan ve Gazi Hünkar İmaretine 50 köyün gelirleri vakfedilmiştir.

Söğüd Kazası

Selatin/Sultan Vakıfları

Bursa'daki Orhaniye Vakfı için; Söğüt'te iki cemaat.

Amme Vakfı

Kızılsaray köyünde Murad Fakih Çiftliği.

Kadim vakıf olup Sultan Murad'dan Şeyh Ömer'e, Karadona/Karadere köyü civarında Şeyh Ömer mezraası.

EyNEGöl/İNEGöl Kazası

Selatin/Sultan Vakıfları

Sultan Murad vakfı için; Baba köyü İshak Ede çiftliği

İNEGöl'deki hamam, Gazi Hüdavendigâr Camii'ne vakfedilmiş.

Kızıl Murad zaviyesi için oğluna sonra Gazi Hüdavendigâr imaretine sarf olunmasını şart koşmuştu. Coci /Koçi köyü.

Amme Vakıfları

Karagöz'e bağlı Şeyh Ali köyü.

Develü Hacı Çiftliği.

Barloğlu Çiftliği.

Emir Sultan Vakfı'na ait Kadimi/Hüseyin Hisarı köyü ve Zindancık köyü.

Karagöz (Akhisar/Pamukova) Kazası

Gazi Hüdavendigâr'dan Kâki mezraası.

Aslıhan mezraası

Yalakova/Yalova Kazası

Amme Vakıfları

Mehmed Bey ve Hamza Bey Zaviyesi vakfından Çaka köyü. Musa Danişmend Evladı vakfından {Murad Han'dan) Yaylacık mezraası.

İznik Kazası

Amme Vakıfları

Hızır İlyas Faki vakfından Alacaatlu Çiftliği

Maraga köyü.

Halil Paşa için Maraga'ya bağlı Hamzabey köyü

Halil Paşa için Tacir köyü.

Halil Paşa için Uluviran köyü.

Yenişehir Vilayeti

Amme Vakıfları

Vakf-ı Zaviye-i Şeyh Akbıyık için Mehmedbey köyü.

Ataman köyü.

Gölcük köyünde Hasan Faki'ya bir zemin.

Kadim vakıflardan Köprühisar'da bir çiftlik.

Yegan (Reyhan) Paşa" Zaviyesi vakfına ait Yoğurdukara köyü. Aynı vakfa bağlı Ayas ve Zağanos mezraalarında

iki çiftlik ile bir kervansaray mukâtası

Bursa'da bir hamam, 14 dükkan. İğdir çiftliği ve başka köyler

Yunus köyü.

Yarhisar Kazası

Selatin/Sultan Vakıfları

Yarhisar'da merhum Gazi Hüdavendigar'ı camisi için bir hamam yapılmış.

Amme Vakıfları

Ayvacık köyü.

Toyhisar/Tophişar Nahiyesi

Amme Vakıfları

Hundi Hatun türbesi vakfından Aksakal köyü.

Vakf-ı Zaviye-i ve mebcid Runguş Paşa vakfından Boz İbrahim köyü.

Tuğrul Bey Zaviyesi vakfından Oğuz köyü.

Abdi köyü.

Tanluca Şeyh mezraası

Gebze Kazası

Vakf-ı der Ahmed Fakih için bir zemin

Göl (Gölpazarı) Kazası

Amme Vakfı

Akova mezraasında Ahi Gündüz Çiftliği.

Menteşe Şeyh zemini.

Yenice Taraklı Kazası

Amme Vakfı

Murad Şeyh oğluna bir zemin.

Göynükbelen'de Musa Şeyh'e bir zemin

Kavacık mezraası.

Selim köyünde bir zemin.

Aydıncık/Edincik Nahiyesi

Amme Vakıfları

Edincik'te bir hamamı

Behram/Kızılca Tuzla Kazası

Selatin/Sultan Vakıfları

Sultan I. Murad'ın Behram'da yaptırdığı medrese vakfı için Lavut köyü. Hasılı medrese ve öğrencilerine

Medine-i Münevvere vakfı köyleri:

Dereköy avarızdan muaftır.

Babaderesi

Dereköy'ye bağlı bir çiftlik

Amme Vakfı

Mehmed Bey'e ait vakıf köyü Kızıl köyü reaya avarızdan muaftır.

Mustafa Fakih vakfına ait, Kızılköy'de bir çiftlik.

İmam için Sazlu'da bir çiftlik.

Emir Hüseyin tasarrufunda Ağaca Ali Çiftliği.

Adranos/Orhaneli Kazası

Amme Vakfı

Şeyhler köyü.

Durud Mescidi'ne Perçin köyü.

Harmancık'a bağlı İbrahim Fakih mezraası.

Akyazı Kazası

Amme Vakfı

Bedii köyü.

Tepecik köyü.

Geyve Kazası

Amme Vakıfları

Toka köyü.

Turud Fakih köyü.

Şeyh Hasan Vakfına ait Bedir mezraası.

Kütahya Livası

Vakf-ı karye-i Şeydi, merhum Gazi Hüdavendigâr'dan Mehmed Şeydi ve Ali Şeydi nam kimesnelere vakfetmiştir.

Eğriğöz'e bağlı Şap-hane köyü, Hüdavendigâr hassı imiş. Karye-İ Çakır-saz tabii-i Kütahya. Şah Çelebi, Gazi Hüdavendigâr ve Bayezid Hüdavendigâr vakfetmiştir.

Ayrıca Sekizkamış, Eski Yapılcın, Sarayardı ve Göbeklütaş mezarları da. Gazi Hüdavendigâr döneminde Şah Çelebi'ye vakfedilmiş.

YILDIRIM BAYEZİD HAN

Prof. Ahmet Şimşirgil Yıldırım Bayezid'in yaptığı hayır işlerini anlatırken naklettiğine göre: Yıldırım Bayezid savaşılarından elde ettiği ganimetleri halkın refahı için harcardı. Bir çok cami ve imaret yaptıran Yıldırım Bayezid'in yaptırdığı iki mühim eser Bursa Ulu Camii ve Yıldırım Camileridir. Bunun karşısına medrese, imaret, misafırhane, hamam bir baş üç yardımcı tabip, iki eczacı, iki şerbetçi, ekmekçi. hasta bakıcı ve hademelerin çalıştığı bir darüşşifa yaptırmış, ayrıca Amasya, Sivas, Kastamonu, Tokat ve Konya darüşşifalarını da geliştirmiştir. Üç değirmen çevirecek kadar kuvvetli olup lezzeti ve içimi ile tanınan Akçaoğlan adındaki suyu Uludağ'dan kapalı künklerle şehre indirtmiş, yaptırdığı imaret yanında kemer ve taklar üzerinden geçirtip cami, medrese ve hamama dağıtmış, kalanını mahalleler için ayırmış ve her mahallede yaptırdığı güzel görünüşlü çeşmelerden bu suyu akıttırmıştı. Yıldırım Bayezid'in bunlardan başka Ebu İshak Kazeruni dervişleri için yaptırdığı Bursa'da bir zaviyesi, Edirne'de cami ve imareti, Karaferye, Kütahya, ve Balıkesir'de camileri vardır. Bütün bu tesisleri için çok geniş vakıflar tayin etmiştir. Ahmet Şimşirgil-Kayı I)

VEDAT TURGUT